

بررسی قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه در راستای ارتقاء امنیت ملی

رضا واعظی^۱

رضا حسینی پری^{۲*}

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۲۵

چکیده

در عصر حاضر و با توجه به تنش‌های موجود در جامعه جهانی، موضوع امنیت ملی به عنوان یکی از اولویت‌های اکثر کشورها در نظر گرفته می‌شود. روابط تجاری و قراردادهای موجود در آن مانند قرارداد آفست، یکی از عواملی هستند که ممکن است مزایایی را در ابعاد مختلف امنیتی برای کشورها داشته باشند. لذا، هدف این پژوهش بررسی تأثیر قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه در راستای ارتقاء امنیت ملی است. در این راستا، امنیت ملی در پنج بعد امنیت اقتصادی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، مورد بررسی قرار گرفتند. جامعه آماری این پژوهش را کلیه کارشناسان حوزه بازرگانی، امنیتی و اقتصادی مرتبط با این حوزه‌ها تشکیل می‌دهند. نوع پژوهش به لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی و از نوع همبستگی است. روش نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی و در دسترس بوده و حجم نمونه از روش اشباع نظری تعیین شده است. در این راستا، پرسشنامه مناسب تهیه و در میان اعضای نمونه توزیع گردید؛ در نهایت ۲۵ عدد از پاسخ‌های دریافت شده، با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS و روش معادلات ساختاری تحلیل شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که استفاده از قراردادهای آفست به عنوان ابزار بیمه، با ضریب معناداری ۳۳/۶۴۹ بر امنیت ملی تأثیر مثبت و معناداری دارد و اندازه این تأثیر نیز ۰/۶۴۵ است؛ همچنین تأثیر مثبت و معنادار اجرای قراردادهای آفست بر امنیت اقتصادی، نظامی، سیاسی و اجتماعی، به ترتیب با ضرایب معناداری، ۵۱/۲۶۷، ۲۲/۹۰۲، ۲۹/۰۸۶ و ۹/۷۲۲ مورد تأیید قرار گرفت؛ اما تأثیر آن بر امنیت فرهنگی با ضریب ۱/۰۳۹ رد شد. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که جمهوری اسلامی ایران با استفاده از قراردادهای آفست به عنوان ابزار بیمه‌ای، می‌تواند از مزایای متعددی در ابعاد مختلف امنیت ملی بهره‌مند شود که مهم‌ترین آن امنیت اقتصادی است.

واژگان کلیدی: امنیت، امنیت ملی، بیمه بازرگانی، قراردادهای آفست.

^۱ کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران، تهران، ایران. (Rvaezi.1369@gmail.com)

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. نویسنده مسئول.

(Hosainiparireza@yahoo.com)

۱. مقدمه

تلاش برای دستیابی به سطح مطلوبی از امنیت ملی، همواره یکی از اصلی‌ترین راهبردها و اهداف کلان نظام‌ها بوده است و دنیای پیچیده کنونی، بیش از هر زمان دیگر، نیازمند نگاهی جامع به این حوزه است (بختیاری و صالح‌نیا، ۱۳۹۷). اهمیت امنیت به حدی است که از دیدگاه امام علی (ع) مناطق ناامن از بدترین مناطق هستند (ممتظران و تاج‌آبادی، ۱۳۹۵). امنیت ابعاد مختلف فردی، اجتماعی و ملی دارد که بعد امنیت ملی امروزه بیش از ابعاد دیگر آن مورد تهدید جدی قرار گرفته است (شزنی و سیترون^۱، ۲۰۱۹). با پایان یافتن دوره جنگ سرد و کاهش نسبی درجه اهمیت جنبه‌های نظامی امنیت ملی، افزایش اهمیت جنبه‌های دیگر امنیت ملی (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، حقوقی یا قضائی و زیست محیطی)، نمود آشکارتری یافت (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۷). امنیت ملی یکی از مباحث محوری در حوزه سیاست و سیاست‌گذاری در هر نظام سیاسی است که همواره از ابعاد مختلفی تهدید می‌شود (استیونز^۲، ۲۰۱۸). به طور کلی می‌توان گفت که حوزه‌های امنیت ملی عبارتند از: سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و اجتماعی می‌باشد. در تقسیم‌بندی دیگری نیز این ابعاد را شامل نظامی، اقتصادی، نرم‌افزاری و محیطی می‌دانند (شزنی و سیترون، ۲۰۱۹).

در حالی دهه چهارم انقلاب اسلامی طی شد که دنیای پیرامونی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران آکنده از آشوب‌ها و بحران‌های مختلف است و آینده‌پژوهان حوزه امنیت نیز درباره وخیم‌تر شدن اوضاع هشدار می‌دهند و مطالعات امنیت ملی در کشور به نگاهی کلان‌نگر و جامع نیاز دارد تا کشور را از معرض تهدیدات سخت و نرم پیش‌رو عبور دهد. پژوهش‌های سطحی و محدود نسبت به مطالعات امنیت ملی قطعاً جوابگوی نیازهای کنونی کشور نیست. از طرفی، امنیت هر کشوری تا حد زیادی وابسته به مردم آن است. برآورده شدن نیازهای زندگی (کالایی و خدماتی) و با قیمت مناسب، لازمه آرامش و به‌نوعی احساس امنیت مردم و درنهایت کشور است. با افزایش جمعیت و گسترش روزافزون فناوری‌های جدید در زمینه‌های مختلف، نیاز کشورها به تجارت و مبادله کالا و خدمات با یکدیگر بیش‌تر شده است (کانیاینن و لهتونن^۳، ۲۰۱۹). کاهش اتکای اقتصاد ملی به درآمدهای نفتی و دستیابی به استقلال اقتصادی از آرمان‌های بزرگ انقلاب اسلامی است؛ اما عملکرد صادرات غیر نفتی، با توجه به وابستگی شدید صادرات ایران به منابع عظیم نفت و گاز مطابق انتظارات نیست. یکی از عوامل مؤثر بر عدم توسعه صادرات غیرنفتی کشور که کمتر مورد توجه قرار گرفته، وجود ریسک در بازارهای صادراتی و تأثیر آن بر فروش بنگاه‌های صادرکننده است (گوگردچیان و میرجابری، ۱۳۹۵). در عصر حاضر، در راستای رونق اقتصادی و همچنین تأمین مایحتاج مردم، انجام تجارت با کشورهای دیگر امری اجتناب‌ناپذیر است. با توجه به هزینه‌ها و ریسک‌های احتمالی که در تجارت بین‌الملل وجود دارد، معمولاً در معاملات از بیمه بازرگانی استفاده می‌کنند (پترسون، ۲۰۱۱). در این بیمه‌ها تعهد دوطرفه است، یعنی بیمه‌گر

¹ Chesney & Citron

² Estevens

³ Kanniainen, & Lehtonen

در ازای دریافت حق بیمه از بیمه‌گذار، تأمین بیمه در اختیار وی قرار می‌دهد (ژانگ و همکاران^۱، ۲۰۱۸). در این راستا، قراردادهای آفست برای بسیاری از کشورها، یک جایگزین کارآمد برای رشد اقتصادی و نوعی بیمه تلقی می‌گردد که در نتیجه بحران دیون خارجی متوقف شده بود (پترسون^۲، ۲۰۱۱). به طور کلی، توافقنامه جبران خسارت، شرکت یا کشور فروشنده (صادرکننده) را متعهد می‌کند که درصد مشخص از ارزش فروش را در کشور خریدار سرمایه‌گذاری یا هزینه کند (پترسن، ۲۰۱۱؛ کانیاپنن و لهتونن، ۲۰۱۹). لازم به ذکر است که هدف از قراردادهای آفست به عنوان ابزار بیمه در راستای امنیت ملی در این پژوهش، معاملاتی است که در راستای منافع کشور و مردم انجام شده و شامل معاملات با منافع فردی نخواهد شد.

در شرایط کنونی جمهوری اسلامی ایران و دشمنان فراوانی که از جنبه‌های مختلف امنیت ملی این کشور را مورد تهدید قرار می‌دهند و شرایط تحریم‌های موجود، کشور ما می‌بایست میزان ریسک خود در تجارت بین-الملل را کاهش دهد. مهم‌ترین راه برای کاهش ریسک در تجارت، انعقاد قرارداد بیمه‌ای مانند آفست است و این کاهش ریسک‌ها ممکن است بر جنبه‌های مختلف امنیت ملی اثرگذار باشد و عدم توجه به این موضوع ممکن است از طریق ایجاد مشکلات برای کشور و تأمین نیازهای جامعه و مردم، جنبه‌های مختلف امنیت ملی کشور را تحت تأثیر قرار دهد (روشندل، ۱۳۷۴: ۱۸)؛ لذا استفاده از بیمه‌های بازرگانی مثل آفست، چه از جنبه کاهش ریسک و چه از جنبه برقراری تعادل ارز برای کشور ما ضروری است؛ اما، با توجه به شرایط کشور ما می‌بایست اثرات دیگر استفاده از این قراردادها نیز بررسی شود که یکی از مهم‌ترین مسائلی که می‌بایست به آن توجه کرد، اثر آن بر امنیت ملی است. بنابراین، با توجه به تلاش دشمنان برای برهم زدن امنیت ملی و همچنین به دلیل تحریم‌های صورت گرفته بر کشور ما، بحث تجارت بین‌الملل برای کشور اهمیت فراوان دارد و با آگاهی از اثر بیمه‌های بازرگانی مانند آفست، بر عنصر مهمی مانند امنیت ملی، با اطمینان بیشتری می‌توان برای استفاده از این بیمه‌ها تصمیم‌گیری کرد. بخصوص حوزه تجارت بین‌الملل که کشورها با یکدیگر مرتبط می‌شوند. به طور کلی پژوهش‌های بسیار اندکی در این راستا انجام شده است. پیشینه پژوهش حاکی از آن است که در پژوهش‌های گذشته اثر بیمه‌های بازرگانی و بخصوص قراردادهای آفست بر امنیت ملی بسیار محدود مورد بررسی قرار گرفته و فقط پژوهش‌های انگشت شماری در موضوعات مرتبط با آن انجام شده است. بنابراین، انجام پژوهش برای روشن کردن این رابطه برای کشورمان امری ضروریست، تا از اثرات بیمه آفست بر امنیت ملی مطمئن شویم. درواقع لازم است این بررسی با نگاهی سیستمی و فراگیر و مبتنی بر روش‌شناسی علمی انجام پذیرد تا بتواند در تخصیص بهینه منابع مؤثر واقع شود. همچنین، توجه و برقراری امنیت در جامعه، در قرآن کریم، سخنان ائمه اطهار (ع)، سخنان امام خمینی (ره) و سخنان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) نیز بسیار تأکید شده و لذا به عنوان یک ضرورت و تکلیف می‌بایست به آن توجه شود. لذا، پژوهش حاضر با هدف پاسخ به این سؤال که اثر قراردادهای آفست به عنوان نوعی از ابزار بیمه در ایجاد امنیت ملی (شامل ابعاد امنیت اقتصادی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی) چگونه است؟

¹ Zhang et al

² Petersen

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در این بخش، ابتدا به بررسی مختصر از مبانی نظری و ادبیات پژوهش، سپس به ارائه پیشینه داخلی و خارجی پژوهش، پرداخته شده است.

۲-۱. مبانی نظری پژوهش

۲-۱-۱. امنیت

امنیت، یک مفهوم قابل شناخت برای تمام جوامع بشری بوده است (ساعدی، ۱۳۹۶). معنای لغوی امنیت در آرامش و آسودگی و مصون بودن از هرگونه تهدید و ترس است (بختیاری و صالح‌نیا، ۱۳۹۷). کپنهاگ، مکتبی در راستای توجه وسیع به موضوع امنیت است. مکتب کپنهاگ چارچوبی است که بیل مک سوئینی بر آثار و نقطه نظرات پژوهشگران گذشته به کار برده است (ابراهیمی، ۱۳۸۶: ۴۴۰). در خصوص امنیت، برخی آن را امنیت نظامی می‌دانند، اما بعد از جنگ سرد، دیدگاه‌ها از امنیت نظامی به امنیت در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تغییر جهت داد که دارای ابعاد گسترده‌تر نسبت به دیدگاه پیشین است (دیجوگات و همکاران^۱، ۲۰۱۹).

خداوند متعال انسان را به تعبیری، مدنی‌الطبع آفرید، و خصلت‌های مختلفی را در وجود او به ودیعه نهاد و به او توانایی پردازش اطلاعات و اختیار را اعطا کرد. اسلام امنیت را یکی از اصول زندگی و حالتی اجتناب‌ناپذیر در زندگی جمعی و عنصر ضروری در بهره‌وری مزایا و مواهب حیات و نیز زمینه‌ساز تکامل و ارتقاء بشر تلقی کرده است و از آن به عنوان یکی از مقدس‌ترین آرمان‌های بشری و الهی یاد نموده است (میز گرد علمی، ۱۳۸۶).

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) نیز یکی از اولویت‌های مهم جمهوری اسلامی را تأمین امنیت دانسته و خطاب به افرادی که وظیفه‌دار تأمین امنیت و انتظام جامعه هستند، می‌فرماید: «مسئله نیروی انتظامی، البته یک مسئله اساسی و مهم است. اگر ما بخواهیم ضروریات زندگی بشر را در فصول عمده خلاصه کنیم و مثلاً به دو فصل، سه فصل و حداکثر به چهار فصل برسد، یک فصل از این چند فصل، فصل امنیت است. امنیت که نبود، هیچ چیز نیست. و...». همچنین، «امنیت یکی از اساسی‌ترین و اصلی‌ترین نیازهای یک ملت و یک کشور است». از دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، امنیت باید همه جانبه باشد و تمام ابعاد امنیت ملی، اجتماعی، اقتصادی و سرمایه‌گذاری، نظامی و انتظامی، فرهنگی، فکری و عقیدتی، امنیت مدنی و شهروندی، قضایی، امنیت اخلاقی، حیثیتی و آبرویی را شامل شود (منتظران و تاج‌آبادی، ۱۳۹۵).

پایداری، مفهوم تازه‌ای است که در حوزه امنیت مطرح شده و با امنیت ملی مرتبط است. با تعریف ملاحظاتی درون ملی، امنیت پایدار امنیتی است که همه عوامل به طور پیوسته به کار گرفته می‌شوند تا ارزش‌های اساسی

^۱ Dźwigoł et al

مورد هجوم واقع نشوند و در صورت وقوع تهاجم اعم از فرهنگی، اقتصادی، سیاسی یا نظامی این ارزش‌ها فدای کسب صلح نگردند و از آن‌ها دفاع شود (استیونز^۱، ۲۰۱۸).

ابزارهای بیمه‌ای از جمله راهکارهای پیشنهادی برای حفظ ثبات و امنیت در جامعه است (گوگردچیان و همکاران، ۱۳۹۶). این ابزارها می‌تواند از کاهش ریسک فردی گرفته تا کاهش ریسک ارتباطات بین‌الملل برای کشورها را شامل شود و از این طریق ممکن است که امنیت را افزایش دهد و در این راستا نیازمند بررسی‌های بیشتر برای رد یا تایید این موضوع است.

۲-۱-۲. امنیت ملی

امنیت ملی از جمله مفاهیمی است که پس از پیدایش دولت‌های ملی رایج شده‌اند (منتظران و تاج آبادی، ۱۳۹۵). در واقع امنیت ملی عبارت است از توانایی جامعه در جهت تأمین و صیانت از موجودیت فیزیکی، زیستی، معیشتی، فرهنگی و ارزشی مردم، سرزمین و نظام سیاسی و ارتقاء و بهینه‌سازی آن و تعقیب و نیل به اهداف و منافع ملی در دوران جنگ و صلح در قبال تهدیدات داخلی و خارجی (ربیعی و چاهی، ۱۳۹۸).

امنیت ملی در نظام جمهوری اسلامی ایران یک مقوله مقدس محسوب می‌گردد. امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران از منظر امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، مشابه مفاهیم و تعبیر مهم و محوری سیاسی در قلمرو مکتب اسلام و آموزه‌های دینی تفسیر می‌گردد که عواملی در پیدایش اهداف و اصول امنیت ملی مؤثر می‌باشند و برخاسته از آرمان و سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی است که در برابر دشمنان نظام مقدس جمهوری اسلامی و نیز دفع راه‌های نفوذ و سلطه تبیین گشته است (منتظران و تاج آبادی، ۱۳۹۵). اهداف امنیت ملی جمهوری اسلامی از منظر امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) عبارتند از: جلوگیری از سلطه دشمنان، جلوگیری از نفوذ اقتصادی و مبارزه با تهاجم فرهنگی دشمن. اصول امنیت ملی نیز عبارت از مولفه‌ها و شاخص‌هایی است که در امنیت ملی مؤثر است و اهمیت بسیار زیادی در ایجاد و حفظ امنیت ملی دارند و برای حفظ اقتدار و امنیت ملی هر کشور لازم و ضروری است. از منظر حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) جمهوری اسلامی نیز دارای اصول امنیت ملی است که در قدرت و امنیت ملی نقش مؤثری دارد و لازم است که این اصول مورد توجه قرار گیرد که این اصول عبارتند از: رهبری، قدرت دفاعی و نظامی، استقلال و قدرت اقتصادی، اتحاد و همبستگی می‌باشد (منتظران و تاج آبادی، ۱۳۹۵).

به طور کلی، هرچه بیشتر بتوان منافع ملی یک کشور را وسیع‌تر ساخت و مصداق آن را در نظام بین‌الملل گسترش بخشید، به همان میزان به صورت بالقوه می‌توان نسبت به بهره‌مندی از محیط و امکانات موجود امیدوار بود. در مباحث جدید امنیت ملی، علاوه بر وجه سلبی و نبود تهدید، برای تعریف امنیت، داشتن وجه ایجابی آن یعنی وجود اطمینان خاطر ضروری است. در اینجا، امنیت ملی مجموع توانمندی‌های (طبیعی، بهره‌برداری و راهبردی) یک نظام برای دستیابی به منافع ملی را شامل می‌شود که نبود تهدید صرفاً مقدمه آن است. بر این اساس، امنیت ملی ظرفی تلقی می‌گردد که در چارچوب آن می‌توان بدون دغدغه خاطر جوانب

¹ Estevens

مختلف منفعت ملی را دنبال نمود. بطور کلی می‌توان گفت ملاحظات امنیت ملی در راس منافع ملی (منافع حیاتی و اولیه) همه کشورها قرار دارند (ساعدی، ۱۳۹۶).

در طول سال‌های پس از انقلاب اسلامی، ملاحظات امنیت ملی کشور دچار تحولات گوناگونی شده است. ملاحظات امنیتی کشور به سه دوره بسط محور، حفظ محور و رشد محور تفکیک می‌شود و در هر دوره چهار متغیر اساسی یعنی اهداف و اصول امنیت ملی، قدرت ملی، تهدیدها و آسیب‌پذیری‌های امنیت ملی و نهایتاً سیاست‌های امنیت ملی موردنظر قرار گرفته است. استراتژی که جمهوری اسلامی ایران برای حفظ ارتقای جایگاه کشور و ارتقاء سطح امنیتی در نظر گرفته، داشتن توانایی علمی و دستاوردهای حاصل از آن است. جمهوری اسلامی ایران هم متناسب با این تغییرات به تدوین سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ پرداخته است که از جمله مهم‌ترین و اصلی‌ترین هدف آن این است که ایران به جایگاه اول، اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی دست یابد و الگوی برای سایر جوامع اسلامی باشد (ساعدی، ۱۳۹۶). در راستای حفظ امنیت ملی، برقراری ارتباطات با سایر کشورها و انجام معاملات تجاری در راستای اهداف و تأمین نیازهای کشور و جامعه، امری ضروریست (گوگردچیان و همکاران، ۱۳۹۶). زیرا بخش اعظمی از امنیت هر کشور از طریق مردم آن ایجاد می‌گردد و مردم نیز به دنبال رفاه و رفع نیازهای خود در کشور هستند. همچنین ابعاد نظامی امنیت نیز به تبادلات با سایر کشورها وابسته است. بنابراین، کاهش ریسک در انجام این معاملات، حیاتی است و در این راستا، استفاده از قراردادهای بیمه‌ای مانند آفست، ممکن است تسهیل‌کننده باشد.

پژوهش‌های مختلف در این حوزه، ابعاد مختلفی را برای امنیت ملی عنوان کرده‌اند و به دسته‌بندی‌های مختلفی در این حوزه پرداخته‌اند. اما در این پژوهش به بررسی و سنجش مهم‌ترین ابعاد در امنیت ملی، شامل امنیت اقتصادی، سیاسی، نظامی، اجتماعی و فرهنگی پرداخته شده است که به‌طور خلاصه شامل استقلال و رفاه اقتصادی، جلوگیری از نفوذ سیاسی بیگانگان، حفظ امنیت و تمامیت ارضی، ایجاد آرامش و رفاه اجتماعی و جلوگیری از نفوذ و تهاجمات فرهنگی است.

۲-۱-۳. بیمه بازرگانی

ساده‌ترین تعریفی که از تجارت بین‌الملل می‌توان ارائه داد، همان روابط تجاری بین کشورها است که به شکل صادرات و واردات انجام می‌شود. در واقع حتی پیشرفته‌ترین کشورها هم برای تأمین نیازهای خود به دیگران نیاز دارند (آریا، ۱۳۹۲). تجارت بین‌الملل، اگر بدون بررسی و کنترل انجام شود، امکان ایجاد چند معایب را نیز دارد. که شامل:

- وابستگی بیش از حد برای کالا و خدمات به کشورهای دیگر؛
- هزینه‌های بالای حمل و نقل، ارتباطات، مسافت و تدارکات؛
- خطر و عدم اطمینان در تجارت جهانی به دلیل حوادث غیرمترقبه؛
- محدودیت‌های وارداتی، صادراتی و گمرکی توسط دولت؛
- اسناد، ارز، اطلاعات و مشکلات مبتنی بر پرداخت؛

- عدم درک صحیح از بازارهای خارجی (آریا، ۱۳۹۲).

علی‌رغم چنین نقاط ضعفی، تجارت بین‌المللی، با گذشت زمان همچنان در مرزهای مختلف جغرافیایی رونق و شکوفایی داشته است. با توجه به وجود این ریسک‌ها، بسیاری از کشورها به دنبال افزایش امنیت در روابط بین‌الملل خود بوده و لذا به بیمه‌های بازرگانی روی آورده‌اند. بیمه‌های بازرگانی به بیمه‌های اختیاری نیز معروف هستند که در آن بیمه‌گذار به میل و اراده خود و به صورت آزادانه نسبت به تهیه انواع پوشش‌های آن اقدام می‌کند. در این نوع بیمه‌ها تعهد دوطرفه است یعنی بیمه‌گر در ازاء دریافت حق بیمه از بیمه‌گذار، تأمین بیمه در اختیار وی قرار می‌دهد. در بیمه‌های بازرگانی محاسبه حق بیمه متناسب با خطر بیمه‌شده تعیین می‌گردد و کلاً از بیمه‌گذار اخذ می‌گردد (دقیقی اصلی، ۱۳۹۳). بیمه‌های دریایی در مقابل بیمه‌های غیردریایی؛ بیمه‌های اموال در مقابل بیمه‌های اشخاص؛ بیمه‌های زندگی در مقابل بیمه‌های غیرزندگی. همچنین بر اساس ویژگی‌های الف) تکنیک و ماهیت عملیات، ب) محل وقوع خطر، ج) موضوع یا مورد بیمه به دسته‌های مختلفی تقسیم می‌شوند (ژانگ و همکاران، ۲۰۱۸). قراردادهای آفست نیز به عنوان بیمه در تجارت بین‌الملل مورد استفاده قرار می‌گیرد. در ادامه، به این نوع قراردادها پرداخته شده است.

۲-۱-۴. قرارداد آفست

تجارت متقابل، روش‌های گوناگون ارتباط دو معامله صادراتی یا یکدیگر را شامل می‌شود که یکی از دو معامله از کشور صادر کننده و دیگری از کشور واردکننده نشأت می‌گیرد (دیانتی نسب، ۱۳۹۳). معاملات جبرانی تجاری مشتمل بر معاملات خرید متقابل و پیش خرید است. قراردادهای آفست که با نام‌های دیگری همچون «مشارکت صنعتی»، «جبران‌های صنعتی» و «معاملات تعادلی» نیز شناخته می‌شوند و در گروه قراردادهای تجارت متقابل جای می‌گیرند و براساس موافقتنامه‌های جبرانی و متقابل تجاری شکل می‌گیرند که در آن خریدار که معمولاً دولت است، خرید خدمات و کالاها را با قیمت صنعتی را به انجام یک سری تعهدات جبرانی و متقابل توسط صادر کننده، مشروط می‌نماید. «آفست» در لغت به معنای جبران، تعادل و هر چیزی است که در مقابل چیزی دیگر ایجاد تعادل می‌کند و آن را جبران می‌نماید (ترزویو و نیچو، ۲۰۱۷). یک قرارداد آفست قراردادی است که شرایط اجرا را بر فروشنده یک کالا یا خدمات تحمیل می‌کند، به طوری که دولت خریدار می‌تواند بخشی از سرمایه‌اش را مستهلک و جبران نماید (هیرستو و گیورگیو، ۲۰۱۷). به طور کلی، یک توافقنامه جبران خسارت، شرکت یا کشور فروشنده (صادرکننده) را متعهد می‌کند که درصد مشخصی از ارزش فروش را در کشور خریدار سرمایه‌گذاری یا هزینه کند (پترسن، ۲۰۱۱؛ کانابین و لهوتون، ۲۰۱۹). قراردادهای آفست به قراردادهایی اطلاق می‌شود که بر طبق آن، یک دولت پروژه‌ها و یا اقلام تخصصی را از یک کشور صنعتی خریداری می‌کند، مشروط به این که صادرکننده یک یا چند مورد از این تعهدات را تقبل نماید؛ با صنایع داخلی کشور خریدار، همکاری نموده تا بعضی از قطعات یا بخش‌هایی از پروژه در داخل کشور تولید شود؛ از پیمانکاران داخلی کشور خریدار در ساخت پروژه استفاده کند؛ پرسنل داخلی کشور خریدار را

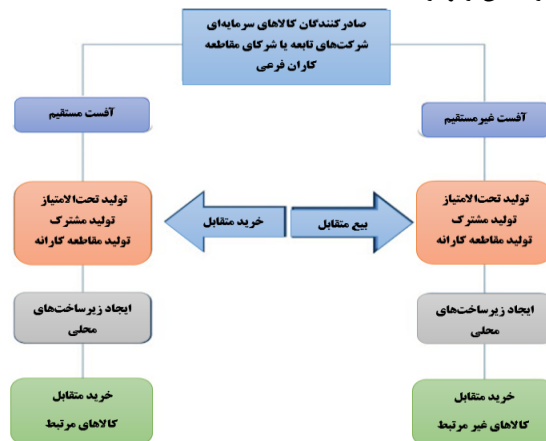
¹ Terziev and Nichev

² Hristov and Georgiev

استخدام کند و یا به آن‌ها آموزش دهد؛ تکنولوژی و مهارت لازم را به کشور خریدار منتقل نماید؛ در زمینه پروژه و یا در یک بخش اقتصادی دیگر در کشور خریدار سرمایه‌گذاری کند؛ بخشی از تولیدات پروژه را از کشور خریدار وارد کند؛ به کشور خریدار در فعالیت‌های اقتصادی مرتبط با پروژه خریداری شده یا فعالیت‌های اقتصادی دیگر، کمک فنی، مالی یا مدیریتی نماید (ترزوی و نیچو، ۲۰۱۷).

صادرکنندگان و واردکنندگان با انگیزه‌ها و اهداف متنوع و مختلفی به معاملات آفست روی می‌آورند. انگیزه‌های واردکنندگان می‌تواند دسترسی به دانش تکنولوژیک خارجی (دانش و اطلاعات فنی و فناوری) ارتقای تخصصی و مدیریت بازاریابی، سرمایه‌گذاری، ایجاد روابط بلندمدت برای اطمینان از کارایی فناوری‌ها و پروژه صادرات و ایجاد تنوع در صنعت و تولید، برآورده ساختن نیازهای صنعتی و مصرفی که در حال رشد روز افزون باشد (پترسن، ۲۰۱۱). در حالی که انگیزه‌های صادرکننده عبارتند از حداکثرسازی بازدهی سرمایه‌گذاری‌های تحقیق و توسعه است. برخی دیگر از مهم‌ترین مزایای معامله آفست از جمله تضمین سود رقابتی است که برنامه‌ها و قراردادهای آفست به عنوان وسیله‌ای در خدمت جذاب‌تر شدن در یک بازار بسیار رقابتی توسعه یافته‌اند، خواه آن بازار در بخش دفاع و هوا و فضا باشد، یعنی دو بخشی که بیشترین تعهدات قراردادهای آفست تاکنون در آن منعقد شده است. (کانیان و لتهونن، ۲۰۱۹).

بر اساس نوع تعهدات متقابل که فروشنده می‌پذیرد، قراردادهای آفست به دو گروه عمده تحت عنوان «قراردادهای آفست مستقیم» و «قراردادهای آفست غیر مستقیم» تقسیم می‌شوند (دیانتی نسب، ۱۳۹۰). چنانچه در قرارداد آفست، صادرکننده تعهداتی را در زمینه موضوع پروژه اصلی تقبل کند، این قرارداد یک آفست مستقیم است. قراردادهای آفست غیر مستقیم حاوی تعهدات متقابلی هستند که صادرکننده پروژه تقبل کرده، در حالی که این تعهدات مستقیماً با موضوع اصلی مورد معامله مرتبط نیستند (تیلور، ۲۰۰۳؛ دیانتی نسب، ۱۳۹۰). فرایند آفست، در شکل زیر ارائه شده است.

شکل شماره (۱) فرایند آفست

منبع: دیانتی نسب، ۱۳۹۰

۲-۲. پیشینه پژوهش

در ادامه، پیشینه پژوهش در دو بخش داخلی و خارجی، بررسی شده است. در ادامه به بیان چند مورد از نزدیک‌ترین پژوهش‌های داخلی و خارجی مرتبط با هر یک از متغیرهای مورد بررسی در این پژوهش پرداخته شده است.

۲-۲-۱. مطالعات داخلی

در مطالعه گروهی توسط دانشجویان دوره هشتم تهدیدات امنیت ملی دانشکده امنیت دانشگاه عالی دفاع ملی در سال (۱۳۹۲) با عنوان الگوی تدوین راهبرد امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، به این نتیجه رسیدند که هفت وجه تمایز میان راهبرد امنیت جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها وجود دارد که شامل: بنیان‌های نظری و تفسیری، ارزش‌ها و آرمان‌های امنیتی، مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) به عنوان مهم‌ترین مرجع امنیتی و هدایت‌کننده، گفتمان‌های امنیتی ایران، رویکردهای امنیتی ایران برگرفته از تعالیم و حیانی، موقعیت ژئوپلیتیکی و فرهنگی ایران، اثر نهادهای غیرحکومتی مانند حوزه علمیه و مراجع تقلید.

جاجرمی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهشی با بررسی ارزیابی تهدیدات زیست‌محیطی در امنیت ملی ایران دریافتند که عواملی همچون تأمین انرژی و دستیابی به آن، آلودگی آب رودخانه‌ها و دریاها، خشکسالی، تغییرات آب و هوا و افزایش جمعیت و مهاجرت در ایجاد ناامنی و برهم زدن نظم عمومی و از همه مهم‌تر بر امنیت ملی ایران، تأثیرات قابل توجهی دارند.

موسوی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان رابطه امنیت ملی و تجارت بین‌المللی: مطالعه موردی امنیت اقتصادی جمهوری اسلامی ایران در پرتو تجارت بین‌الملل دریافت که این رابطه مستقیم و معنادار بوده و چهره امنیتی و بخصوص امنیت اقتصادی کشور اثر مستقیمی بر روابط بین‌الملل و ایجاد روابط تجاری با سایر کشورها دارد. دقیقی اصلی و علوی آذر (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان بررسی اثر بیمه‌های بازرگانی بر اقتصاد خوشبختی، دریافتند که بیمه بازرگانی بر اقتصاد خوشبختی (اقتصادی که با تهیه نیازهای مردم جامعه، زمینه رفاه و احساس خوشبختی آن‌ها را فراهم می‌کند) در ۲۴ کشور عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه اروپا اثر مستقیم و معناداری دارند. بصورتی که این بیمه‌ها با اثر بر تولید ناخالص ملی اثر معنادار غیرمستقیم بر خوشبختی دارند. اسماعیلی و بالایی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان الگوی راهبردی تأمین امنیت ملی در سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران دریافتند که تحقق کامل امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در گرو استقرار الگوی جامع تأمین امنیت ملی مبتنی بر اندیشه اسلامی است که به خوبی در سیاسی و فرهنگی به خصوص سیاست‌های کلی قوانین برنامه توسعه اقتصادی قانون برنامه پنجم نمایان شده است.

توکل ثانی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان حقوق معاهدات و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، دریافتند که کشور ایران شرایط متفاوت‌تر نسبت به کشورهای دیگر داشته و نیاز به انعطاف بیشتر در مواجهه با حقوق معاهدات دارد؛ لذا می‌بایست توجه بالایی در عقد قرارداد بیمه بین‌المللی در تجارت بین‌الملل داشته باشد.

بختیاری و صالح نیا (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان اولویت‌بندی تهدیدات امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با روش تحلیل سلسله مراتبی نشان از اولویت معیار نظامی-اطلاعاتی در سطح معیارها و همچنین اولویت بالای جاسوسی و نفوذ اطلاعاتی در سطح گزینه‌ها است.

ربیعی و چاهی در سال (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان بررسی نقش بیمه سلامت در امنیت جمهوری اسلامی ایران، دریافتند که بیمه سلامت در ابعاد مختلف بر امنیت ملی کشور اثرگذار است و مؤلفه‌های هر بعد بدین شرح می‌باشد: (شاخص‌های امنیت ملی: کارآمدی نظام سیاسی، رضایتمندی، اعتماد، وجود مکانیسم‌های جبرانی، وجود شبکه کنترلی مؤثر)، (شاخص‌های درون‌زای نظام سلامت: پاسخگویی به انتظارات غیر درمانی مردم، عدالت در تأمین مالی)؛ (ابعاد نظام بیمه سلامت: انباشت ریسک، مبنای پوشش، پایداری مالی)؛ (کارکرد تأمین مالی سلامت: تجمیع منابع، خرید راهبردی، تدارک خدمت).

۲-۲-۲. مطالعات خارجی

اریکسن و همکاران^۱ (۲۰۰۷) در پژوهشی کیفی و توصیفی با عنوان بررسی اثر آفست بر توسعه بازار صنعت دفاعی اروپا و با تحلیل اطلاعات چند ساله این صنعت دریافتند که استفاده از قراردادهای آفست می‌تواند با کاهش خطر باعث رونق بیشتر و توسعه این صنعت شود.

آمارا و پارگاس^۲ (۲۰۰۹) در پژوهشی کمی-کیفی با عنوان آفست و تدارکات دفاعی و با بررسی اطلاعات تجاری این حوزه در کشور چک دریافتند که بکارگیری قراردادهای آفست ریسک تجارت را کاهش داده و با ایجاد امنیت بیشتر باعث سهولت در انجام معاملات در زمینه تدارکات دفاعی برای این کشور می‌شود.

ترزویو و نیچو (۲۰۱۷) در پژوهشی با موضوع ویژگی‌های اصلی آفست در صنعت دفاعی، دریافتند که کشورها می‌توانند توانایی‌های نظامی خود را با استفاده از روش مؤثرتر، درمورد هزینه‌ها و بدون عواقب منفی برای حاکمیت خود، توسعه دهند. در واقع، معاملات آفست اثر مثبتی در صنعت دفاعی خواهد داشت.

هیرستوف و پترو (۲۰۱۷) در پژوهشی با موضوع تأثیر پیاده سازی آفست در انتقال فناوری در بلغارستان دریافتند که اجرای موثر سیاست جبران فرصت نه تنها برای سرمایه‌گذاری‌ها و انتقال فناوری‌ها، بلکه برای دستیابی به بهترین سلاح با قیمت مناسب و بیمه چرخه عمر محصولات نظامی، فرصتی مناسب است.

آلن و چان^۳ (۲۰۱۷) به بررسی تأثیر هوش مصنوعی در امنیت ملی پرداختند و دریافتند که با توجه به رونق استفاده از هوش مصنوعی، استفاده از این فناوری برای افزایش امنیت ملی ضروری بوده و اثر مستقیم دارد.

ماهونی^۴ (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی نقش عوامل مختلف مرتبط با حوزه تجارت در صنعت دفاعی آمریکا پرداخت و به این نتیجه رسید که پیمانکاران دفاعی عمومی، بازارهای مالی و ادغام این عوامل در صنایع دفاعی ایالات متحده، موجب رونق این صنعت خواهد شد.

¹ Eriksson et al

² Amara & Pargac

³ Alen & chan

⁴ Mahuni

کانیاین و لهتونن (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان قراردادهای آفست و امنیت ملی در کشور فنلاند در زمینه تسلیحات دفاعی دریافتند که قراردادهای آفست رابطه معناداری با امنیت ملی داشته و آن را تقویت خواهد کرد. سیتومینگ و همکاران^۱ (۲۰۲۰) در بررسی استراتژی‌های آفست دفاعی برای توسعه صنعت دفاع ملی در اندونزی دریافتند که اجرای درست راهبردهای موجود در قراردادهای آفست می‌تواند منجر به توسعه تجارت و روابط بین‌الملل و در نهایت توسعه صنعت دفاع ملی کشور شود.

بنابراین با توجه به پیشینه پژوهش و چارچوب نظری آن، در می‌یابیم که در زمینه موضوع و روابط مورد بررسی، پژوهش‌های بسیار اندکی انجام شده است. پیشینه پژوهش حاکی از آن است که در پژوهش‌های گذشته اثر بیمه‌های بازرگانی و بخصوص قراردادهای آفست بر امنیت ملی بسیار محدود مورد بررسی قرار گرفته و اختصاصاً قراردادهای آفست را مورد بررسی قرار نداده‌اند و فقط پژوهش‌های خارجی انگشت شماری در موضوعات مرتبط با هریک از متغیرهای قراردادهای آفست و امنیت ملی انجام شده و پژوهش داخلی در این زمینه موجود نیست. بنابراین این پژوهش با بررسی ارتباط بین قراردادهای آفست و امنیت ملی دارای نوآوری بوده و همچنین بررسی این ارتباط در مورد امنیت ملی با استفاده از داده‌های جمهوری اسلامی ایران نیز از دیگر موارد نوآوری این پژوهش است. بر این اساس، در بخش بعد به ارائه فرضیه‌ها و مدل مفهومی پژوهش پرداخته شده است.

۳. روش‌شناسی پژوهش

در این بخش، ابتدا به توسعه فرضیه‌های پژوهش برای دستیابی به الگوی مفهومی پژوهش، سپس به تشریح روش‌شناسی، جامعه و نمونه آماری، ابزار جمع‌آوری داده، روایی و پایایی پژوهش پرداخته شده است.

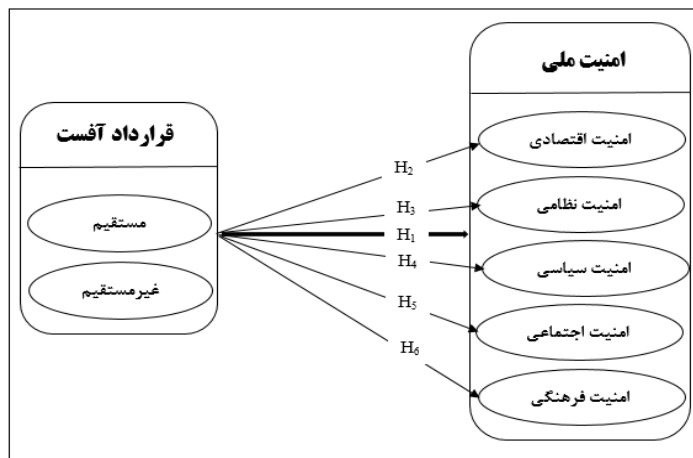
۳-۱. توسعه فرضیه‌ها و الگوی مفهومی پژوهش

با توجه به توضیحات برگرفته از پیشینه پژوهش که به آن‌ها اشاره شد و بررسی پژوهش‌های انجام شده در حوزه روابط و متغیرهای مورد بررسی در این پژوهش و شکاف‌های موجود در پژوهش‌های این حوزه، فرضیه‌ها و روابط مورد بررسی در این پژوهش عبارتند از:

- فرضیه ۱: اجرای قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت ملی تأثیر دارد.
- فرضیه ۲: اجرای قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت اقتصادی تأثیر دارد.
- فرضیه ۳: اجرای قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت نظامی تأثیر دارد.
- فرضیه ۴: اجرای قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت سیاسی تأثیر دارد.
- فرضیه ۵: اجرای قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت اجتماعی تأثیر دارد.
- فرضیه ۶: اجرای قراردادهای آفست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت فرهنگی تأثیر دارد.

¹ Situming et al

لذا با توجه به فرضیه‌های مطرح شده، مدل مفهومی پژوهش به شکل زیر است:

شکل شماره (۲) مدل مفهومی پژوهش

منبع: یافته‌های پژوهش

۲-۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و بر اساس چگونگی به دست آوردن اطلاعات و داده‌های پژوهش می‌توان در زمره تحقیق توصیفی-پیمایشی و از شاخه همبستگی به شمار آورد، زیرا تحقیقات همبستگی شامل تحقیقاتی می‌شوند که در آن‌ها سعی می‌شود تا رابطه بین متغیرهای مختلف کشف یا تعیین شود. روش جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های این پژوهش از نوع کتابخانه‌ای و میدانی است. در نهایت، داده‌های بدست آمده در این پژوهش، به صورت شاخص‌های توصیفی با استفاده از نرم‌افزار SPSS، آمار استنباطی و مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) با رویکرد حداقل مربعات جزئی با نرم‌افزار SmartPLS مورد تحلیل قرار گرفتند. دلیل استفاده از این روش، قابلیت تحلیل الگوهای پیچیده با حجم اندک و علم حساسیت به توزیع نرمال سازه‌ها است.

۳-۳. جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش را کلیه کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه بازرگانی، امنیت ملی و اقتصادی مرتبط با این حوزه‌ها در تهران که مسئولیتی را در سازمان‌های مربوط به این حوزه‌ها بر عهده دارند، تشکیل می‌دهند. در این پژوهش به دلیل خاص بودن نوع جامعه آماری، از روش نمونه‌گیری هدفمند در دسترس و گلوله برفی استفاده شده است. همچنین، با توجه به نوع جامعه آماری مورد نظر که دارای حجم نامعلوم اما محدود است و روش نمونه‌گیری مورد استفاده، حجم نمونه از روش اشباع نظری تعیین شده است. یعنی جمع‌آوری داده‌های حاصل از پرسشنامه تا جایی ادامه می‌یابد که پاسخ‌های کارشناسان به اشباع نظری برسند. اما سعی شده تا

جمع‌آوری پاسخ‌ها تا جایی ادامه یابد که اشباع نظری بصورت قطعی تایید شود. در نهایت پس از جمع‌آوری اطلاعات از کارشناسان مربوطه، پس از دریافت پاسخ از ۲۵ کارشناس، پاسخ‌ها به اشباع نظری رسیده و جمع‌آوری داده‌ها به اتمام رسید.

۳-۴. ابزار جمع‌آوری اطلاعات

ابزارهای مورد استفاده برای جمع‌آوری اطلاعات در ابتدا به صورت کتابخانه‌ای (جست‌وجوی اینترنتی، مطالعه کتاب‌ها، مقالات و مجلات علمی-پژوهشی به‌روز موردنیاز در زمینه موضوع پژوهش از منابع داخلی و خارجی) می‌باشد، و در ادامه داده‌های پژوهش با استفاده از مطالعات میدانی و پرسشنامه برای بررسی مؤلفه‌ها و نظرات کارشناسان برای جمع‌آوری داده‌ها و همچنین برقراری ارتباط و همکاری با اساتید مربوطه جهت دریافت نظرات کارشناسی و خبرگی مورد بررسی قرار گرفته است.

ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌ای ساختاریافته با ۲۳ سؤال برای سنجش متغیرها، همراه با ۶ سؤال جمعیت-شناختی می‌باشد که بر اساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت تنظیم شده و از طریق ارتباط با کارشناسان و خبرگان این حوزه، به جمع‌آوری داده‌ها پرداخته شد. جزئیات پرسشنامه پژوهش، در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول شماره (۱) گویه‌های مربوط به متغیرهای پژوهش

متغیر	ابعاد	تعداد گویه‌ها	شماره گویه‌ها	تعداد سؤال
امنیت ملی	مستقیم و غیر مستقیم	۸	۱-۸	۸
	امنیت اقتصادی	۳	۹-۱۱	۱۵
	امنیت نظامی	۳	۱۲-۱۴	
	امنیت سیاسی	۳	۱۵-۱۷	
	امنیت اجتماعی	۳	۱۸-۲۰	
	امنیت فرهنگی	۳	۲۱-۲۳	

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۵. روایی و پایایی

پرسشنامه پژوهش، از لحاظ روایی و پایایی مورد تایید قرار گرفته است. در پژوهش حاضر تلاش شده است تا برای اطمینان از روایی پرسشنامه، چارچوب کلی سؤالات پرسشنامه، به صورت معتبر طراحی و تدوین گردد و جهت تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و روایی سازه استفاده شده است. برای سنجش روایی صوری از نظرات اساتید، صاحب‌نظران و کارشناسان ناظر بر اجرای پژوهش استفاده شده است و برای سنجش روایی سازه نیز، روش تحلیل عاملی تأییدی^۱ (آقایی و همکاران، ۲۰۲۰) به کار گرفته شده است (که نتایج آن در یافته‌های پژوهش و جدول شماره (۴) ارائه شده است).

برای سنجش پایایی پرسشنامه نیز از روش آلفای کرونباخ با استفاده از نرم‌افزار SPSS، استفاده شده است. ضریب پایایی (آلفای کرونباخ) هر کدام از متغیرهای پژوهش، طبق جدول شماره (۲) بدست آمده است.

^۱ Confirmatory factor analysis (CFA)

جدول شماره (۲) پایایی سؤال‌های پرسشنامه

متغیر	ابعاد	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ	آلفای کرونباخ کل
قراردادهای آفست	قراردادهای آفست	۸	۰/۷۸۵	۰/۷۸۵
امنیت ملی	امنیت اقتصادی	۳	۰/۷۳۴	۰/۷۷۳
	امنیت نظامی	۳	۰/۷۲۵	
	امنیت سیاسی	۳	۰/۸۰۶	
	امنیت اجتماعی	۳	۰/۷۷۰	
	امنیت فرهنگی	۳	۰/۸۲۱	

منبع: یافته‌های پژوهش

مطابق جدول شماره (۲)، آلفای کرونباخ تمامی متغیرها و کل پرسشنامه از مقدار ۰/۷ بیشتر است؛ بنابراین پرسشنامه پایایی مناسبی دارد.

۴. تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

در این بخش، ابتدا به تشریح اطلاعات جمعیت‌شناختی اعضای نمونه، سپس به ارائه نتایج الگوهای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش، همبستگی بین متغیرها، شاخص‌های برازش الگوی مفهومی و درنهایت به تبیین یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) با رویکرد حداقل مربعات جزئی و نرم‌افزار Smart PLS پرداخته شده است (آقایی و همکاران، ۲۰۲۱).

۴-۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی اعضای نمونه

در این پژوهش، ۲۵ نفر به عنوان نمونه‌هایی از جامعه آماری مورد پایش قرار گرفتند. نتایج آمار جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان در خصوص جنسیت، سن، تحصیلات و غیره در جدول شماره (۳) ارائه شده است.

جدول شماره (۳) مشخصات جمعیت‌شناختی نمونه‌ها

شاخص	ابعاد	درصد	شاخص	ابعاد	درصد
جنسیت	زن	۱۶	وضعیت تأهل	مجرد	۸
	مرد	۸۴		متاهل	۹۲
تحصیلات	کاردانی	۰	حوزه فعالیت	بازرگانی و بین‌الملل	۶۰
	کارشناسی	۰		سیاست و امنیت	۲۸
	ارشد	۰		اقتصاد	۱۲
سن	دکتری	۱۰۰	سابقه فعالیت در این حوزه شغلی	تا ۵ سال	۴
	تا ۳۰ سال	۰		۶-۱۰ سال	۸
	۳۱-۴۰	۱۶		۱۱-۱۵ سال	۸
	۴۱-۵۰	۲۰		۱۶-۲۰ سال	۲۴
	بالای ۵۰	۶۴		بالای ۲۰ سال	۵۶

منبع: یافته‌های پژوهش

یافته‌های جمعیت‌شناختی حاکی از آن هستند که بیشتر اعضای نمونه (۸۴ درصد) مرد و تمامی آن‌ها دارای تحصیلات دکتری و اکثراً (۹۲ درصد) متأهل هستند. همچنین بیشتر افراد در بازه سنی بالای ۵۰ سال بوده و در حوزه بازرگانی و بین‌الملل فعالیت می‌کنند و اکثراً سابقه شغلی بالای ۲۰ سال در حوزه فعالیت خود دارند.

۴-۲. تحلیل عاملی تأییدی

یافته‌های پژوهش حاضر از طریق بررسی الگوهای اندازه‌گیری متغیرهای قراردادهای افسست (درواقع شامل مستقیم و غیرمستقیم) و متغیر امنیت ملی شامل ابعاد امنیتی اقتصادی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، با رویکرد تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار Smart PLS و بررسی الگوی ساختاری، استخراج شده است. پیش از ورود به مرحله آزمون فرضیه‌ها، باید از صحت و درستی الگوهای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش اطمینان حاصل شود؛ بدین منظور از روش تحلیل عاملی استفاده شده است. نتایج تحلیل عاملی تأییدی آیت‌ها یا سؤالات پرسشنامه پژوهش و ضرایب معناداری بارهای عاملی در جدول شماره (۴) خلاصه شده‌اند. با توجه به این که بارهای عاملی برای هریک از متغیرهای پژوهش بیش از ۰/۶ به‌دست آمده است، لذا بارهای عاملی مربوط به هر یک از سازه‌ها یا سؤالات پژوهش در سطح اطمینان ۹۹ درصد و ۹۵ درصد معنادار بوده‌اند؛ بنابراین الگوهای اندازه‌گیری مناسب انتخاب شده است و سازه‌های مورد مطالعه از جهت روایی دارای اعتبار بالا هستند.

جدول شماره (۴) نتایج الگوهای اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش (تحلیل عاملی تأییدی)

سازه‌های پژوهش	تحلیل عاملی تأییدی سؤالات پرسشنامه	ضرایب معناداری بارهای عاملی متغیرهای پژوهش
قرارداد افسست	۰/۷۰۳	۲۲/۰۷۸
امنیت ملی	۰/۶۹۱	۲۰/۳۱۷
امنیت اقتصادی	۰/۶۵۹	۱۴/۲۴۵
امنیت نظامی	۰/۷۲۴	۲۵/۶۵۳
امنیت سیاسی	۰/۸۰۷	۴۴/۷۱۴
امنیت اجتماعی	۰/۶۰۵	۱۱/۸۳۹
امنیت فرهنگی	۰/۶۶۲	۱۷/۹۱۲

منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۴. همبستگی متغیرهای پژوهش

برای اطمینان از وجود همبستگی مناسب بین متغیرهای مورد بررسی در پژوهش، مقدار همبستگی متغیرهای پژوهش اندازه‌گیری شده است که نتایج آن در جدول شماره (۵) ارائه شده است.

جدول شماره (۵) همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	قراردادهای آفست	امنیت اقتصادی	امنیت نظامی	امنیت سیاسی	امنیت اجتماعی	امنیت فرهنگی	امنیت ملی
قرارداد آفست	۱	-	-	-	-	-	-
امنیت اقتصادی	۰/۷۱۲	۱	-	-	-	-	-
امنیت نظامی	۰/۵۵۷	۰/۶۰۱	۱	-	-	-	-
امنیت سیاسی	۰/۵۸۸	۰/۵۳۹	۰/۶۶۳	۱	-	-	-
امنیت اجتماعی	۰/۵۱۴	۰/۶۱۵	۰/۵۵۰	۰/۵۹۹	۱	-	-
امنیت فرهنگی	۰/۵۰۶	۰/۴۷۲	۰/۳۰۹	۰/۴۲۶	۰/۵۱۳	۱	-
امنیت ملی	۰/۵۹۲	۰/۶۲۷	۰/۶۴۴	۰/۶۳۵	۰/۵۳۹	۰/۴۸۶	۱

منبع: یافته‌های پژوهش *معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد*

با توجه به نتایج مربوط به ضرایب همبستگی به‌دست آمده که در جدول شماره (۵)، نشان داده شده است، می‌توان به این نتیجه رسید که تمام متغیرهای پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه معنی‌داری باهم دارند؛ در این میان، بیش‌ترین همبستگی مربوط به رابطه بین قرارداد آفست-امنیت اقتصادی با ۰/۷۱۲ درصد و کم‌ترین همبستگی مربوط به رابطه امنیت فرهنگی-امنیت نظامی با ۰/۳۰۹ درصد می‌باشد؛ بدین معنا که هرگونه بهبودی در متغیر مستقل (قرارداد آفست)، باعث بهبود در متغیرهای وابسته (امنیت ملی و ابعاد آن شامل اقتصادی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی) می‌شود.

۴-۴. برازش مدل پژوهش

بررسی الگوی ساختاری PLS و فرضیه‌های پژوهش از طریق بررسی ضرایب مسیر (Beta) و مقادیر R^2 امکان پذیر است. ضرایب مسیر برای تعیین سهم هریک از متغیرهای پیش‌بین در تبیین واریانس متغیر ملاک استفاده می‌شوند و شاخص برازش کلی الگو در PLS شاخص GOF^1 است و از آن می‌توان برای بررسی اعتبار کیفیت الگوی PLS به‌صورت کلی استفاده کرد (قاسمیان صاحبی و همکاران، ۱۳۹۷). این شاخص بین صفر تا یک قرار دارد و مقادیر نزدیک به یک نشان‌دهنده کیفیت مناسب الگوی مفهومی پژوهش است؛ و سه مقدار ۰/۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است (وتزلس و همکاران^۲، ۲۰۰۹). جدول شماره (۶)، شاخص‌های برازش الگوی مفهومی پژوهش را ارائه می‌کند.

¹ Goodness of Fit Index

² Wetzels et al

جدول شماره (۶) شاخص‌های برازش الگوی مفهومی پژوهش

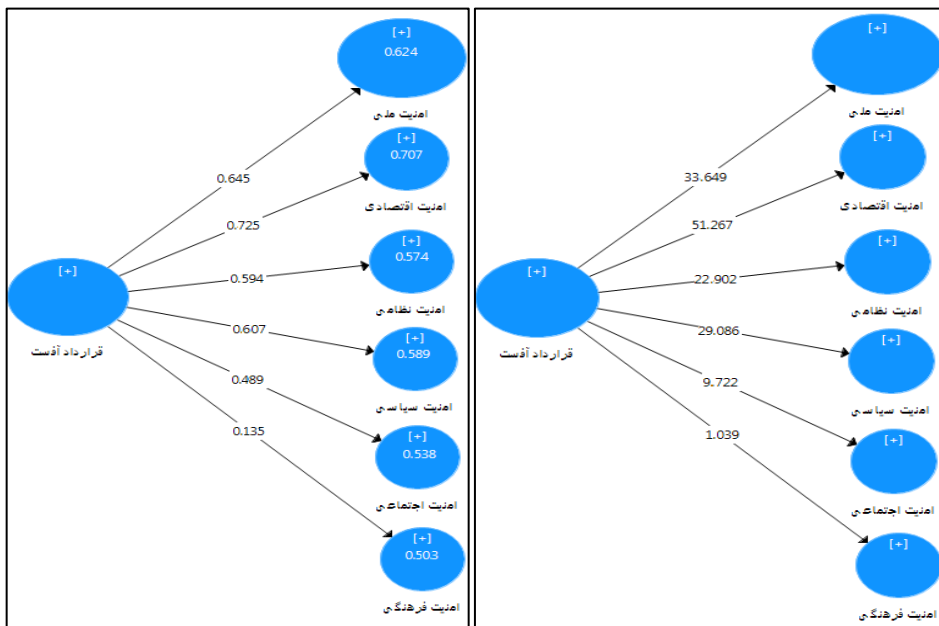
P-Value	نتیجه	مقدار قابل قبول	شاخص برازش
$P < .001$	۰/۵۶۸	$P < .05$	میانگین ضریب مسیر (APC)
$P < .001$	۰/۵۲۱	$P < .05$	میانگین ضریب تعیین (ARS)
-	۰/۵۷۹	Small $\geq .01$, medium $\geq .025$, large $\geq .036$	شاخص نیکویی برازش (GOF)
-	۱/۹۷۸	Acceptable $\leq .5$, ideally $\leq .33$	میانگین عوامل تورم واریانس (AVIF)

منبع: یافته‌های پژوهش

طبق جدول شماره (۶)، شاخص‌های برازش مقدار مناسبی دارند. در این میان مهمترین شاخص برازش در کار با نرم‌افزار PLS یعنی شاخص نیکویی برازش مقدار مناسبی (۰/۵۷۹) دارد که نشان‌دهنده برازش خوب الگوی مفهومی پژوهش است. سایر شاخص‌ها نیز دارای وضعیت مناسبی هستند؛ برای مثال، شاخص میانگین ضریب مسیر (APC) و شاخص میانگین ضریب تعیین (ARS) دارای مقدار P کمتر از ۰/۰۵ است که نشان‌دهنده برازش خوب الگو است.

۴-۵. آزمون فرضیه‌های پژوهش

در این بخش نتایج حاصل از مدلسازی معادلات ساختاری و آزمون فرضیه‌های پژوهش ارائه شده است. نتایج حاصل از بارهای عاملی و ضرایب مسیر بدست آمده برای روابط و متغیرهای مورد بررسی در فرضیه‌های پژوهش، در شکل‌های شماره (۳) و (۴) ارائه شده است.

شکل شماره (۳) مدل پژوهش در حالت معناداری / شکل شماره (۴) مدل پژوهش در حالت تخمین ضرایب مسیر

در ادامه، جدول شماره (۷) نتایج حاصل از آزمون الگوی ساختاری و نتایج حاصل از سنجش و آزمون فرضیه‌ها را ارائه می‌کند.

جدول شماره (۷) نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

نتیجه	آماره t	ضریب مسیر (β)	فرضیه‌های پژوهش
تأیید	۳۳/۶۴۹	۰/۶۴۵	H ₁ اجرای قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت ملی
تأیید	۵۱/۲۶۷	۰/۷۲۵	H ₂ اجرای قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت اقتصادی
تأیید	۲۲/۹۰۲	۰/۵۹۴	H ₃ اجرای قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت نظامی
تأیید	۲۹/۰۸۶	۰/۶۰۷	H ₄ اجرای قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت سیاسی
تأیید	۹/۷۲۲	۰/۴۸۹	H ₅ اجرای قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت اجتماعی
رد	۱/۰۳۹	۰/۱۳۵	H ₆ اجرای قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت فرهنگی

منبع: یافته‌های پژوهش

با توجه به جدول شماره (۷)، پنج فرضیه مورد بررسی در این پژوهش، تایید و یک مورد (قرارداد آفست بر امنیت فرهنگی) رد شده است. علت تأیید فرضیه‌ها، قرار گرفتن آماره t در خارج از بازه $-۱/۹۶$ تا $+۱/۹۶$ بوده و علت رد فرضیه نیز قرار گرفتن آماره t در درون این بازه است (برای فرضیه ۶ برابر با $۱/۰۳۹$ بوده است). همچنین، ضرایب مسیر ارائه شده در جدول، میزان اثرگذاری هریک از متغیرها بر یکدیگر را نشان می‌دهند که در این بین، اجرای قرارداد آفست با $۰/۷۲۵$ بیشترین تأثیر را بر امنیت اقتصادی داشته و پس از آن، بیشترین تأثیر از اجرای قرارداد آفست با ضریب مسیر $۰/۶۴۵$ بر حوزه کلی امنیت شغلی و سپس با ضریب مسیر $۰/۶۰۷$ بر امنیت سیاسی بوده است. همچنین به غیر از امنیت فرهنگی که رابطه معناداری با اجرای قرارداد آفست نداشته و تأثیرپذیری ناچیزی از آن داشته است، کم‌ترین اثرگذاری از اجرای این قرارداد، با ضریب مسیر $۰/۴۸۹$ بر امنیت اجتماعی بوده است.

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

امنیت ملی یکی از مهم‌ترین و حیاتی‌ترین بحث‌های موجود در هر کشور است که همه دولت‌ها و کشورها به دنبال برقراری هرچه بیشتر آن در همه جوانب هستند. بحث امنیت در ارتباط کشورها با یکدیگر اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. با توجه به لزوم تجارت و ارتباط کشورها با یکدیگر، می‌بایست ریسک‌های موجود کاهش یابد. قراردادهای آفست نوعی از معاملات در تجارت بین‌الملل است که با توجه به اثراتی که بر تعهدات طرفین معامله دارد و به نوعی منجر به کاهش ریسک خواهد شد، نیازمند بررسی بیشتر و ارزیابی اثراتی که از جنبه‌های مختلف بر کشور و بخصوص ابعاد امنیتی خواهد داشت، است. امروزه، مطالعات امنیت ملی در کشور به نگاهی کلان‌نگر و جامع نیاز دارد تا کشور را از معرض تهدیدات سخت و نرم پیش‌رو عبور دهد. با توجه به اهمیت موضوع و ابهاماتی که در زمینه امنیت ملی و عوامل موثر بر آن و در مورد اثرات قراردادهای آفست بر کشور وجود دارد، این پژوهش به دنبال پر کردن خلأ موجود و تکمیل پژوهش‌های گذشته و ایجاد دیدگاه روشن برای مسئولین مربوطه در استفاده از قراردادهای آفست با شناخت بیشتر است. لذا، این پژوهش با هدف بررسی تأثیر

اجرای قراردادهای افسست به عنوان ابزار بیمه بر امنیت ملی به همراه پنج مورد از مهم‌ترین ابعاد آن شامل امنیت اقتصادی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، انجام شده است.

نتایج حاصل از تحلیل و آزمون فرضیه‌های پژوهش عبارت است از: فرضیه اول به بررسی تأثیر اجرای قراردادهای افسست به عنوان یک ابزار بیمه، بر امنیت ملی پرداخت و این فرضیه با ضریب معناداری ۳۳/۶۴۹ مورد تأیید قرار گرفت و میزان این اثرگذاری بر اساس ضریب مسیر، ۰/۶۴۵ بدست آمده است. این بدین معناست که برای کشور جمهوری اسلامی ایران، در صورت استفاده درست و به جا از قراردادهای جبرانی مانند افسست در تجارت بین‌الملل، امنیت ملی بهبود خواهد یافت. با توجه به این که پژوهشی با موضوع مستقیم مرتبط با این پژوهش در این حوزه انجام نشده است، لذا نتایج را با مرتبط‌ترین پژوهش‌ها مقایسه خواهیم کرد. نتایج این فرضیه، با نتایج پژوهش موسوی (۱۳۹۳)، توکلی ثانی و همکاران (۱۳۹۶)، ربیعی و چاهی در سال (۱۳۹۸)، اریکسن و همکاران (۲۰۰۷)، آمارا و پارگاس (۲۰۰۹)، ترزیو و نیچو (۲۰۱۷)، هیرستوف و پترو (۲۰۱۷)، کانیاپین و لهتونن (۲۰۱۹) و سیتومینگ و همکاران (۲۰۲۰) همخوانی دارد.

فرضیه دوم تا ششم به بررسی تأثیر اجرای قراردادهای افسست بر ابعاد مختلف امنیتی شامل امنیت اقتصادی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی می‌پردازد. نتایج تحلیل داده‌های پژوهش نشان می‌دهد که استفاده از قراردادهای افسست، به ترتیب با ضریب معناداری ۵۱/۲۶۷، ۲۲/۹۰۲، ۲۹/۰۸۶ و ۹/۷۲۲، تأثیری مستقیم، مثبت و معنادار بر امنیت اقتصادی، نظامی، سیاسی و اجتماعی دارد و مقدار این اثر به ترتیب برابر با ۰/۷۲۵، ۰/۵۹۴، ۰/۶۰۷ و ۰/۴۸۹ است. اما بر اساس نتایج، استفاده از قراردادهای افسست با ضریب معناداری ۱/۰۳۹ اثر معناداری بر امنیت فرهنگی نداشته و این فرضیه رد شده است. این بدین معناست که برای کشور جمهوری اسلامی ایران، در صورت استفاده درست و به جا از قراردادهای جبرانی، مانند افسست در تجارت بین‌الملل، امنیت اقتصادی، امنیت نظامی، امنیت سیاسی و امنیت اجتماعی از ابعاد امنیت ملی بهبود خواهد یافت، اما اثری بر امنیت فرهنگی نخواهد داشت. با توجه به این که پژوهشی با موضوع مستقیم مرتبط با این پژوهش در این حوزه انجام نشده است، لذا نتایج را با مرتبط‌ترین پژوهش‌ها مقایسه خواهیم کرد. نتایج فرضیه دوم تا ششم پژوهش، با نتایج پژوهش موسوی (۱۳۹۳) که به بررسی رابطه تجارت بین‌الملل و امنیت اقتصادی پرداخته است، دقیقی اصلی و علوی آذر (۱۳۹۳) که به بررسی اثر بیمه بازرگانی بر اقتصاد خوشبختی پرداختند، توکلی ثانی و همکاران (۱۳۹۶) که به بررسی رابطه معاهدات بین‌الملل و ابعاد مختلف امنیت ملی پرداخته‌اند، ربیعی و چاهی (۱۳۹۸)، اریکسن و همکاران (۲۰۰۷)، آمارا و پارگاس (۲۰۰۹)، ترزیو و نیچو (۲۰۱۷)، هیرستوف و پترو (۲۰۱۷)، کانیاپین و لهتونن (۲۰۱۹) که به بررسی قراردادهای افسست و امنیت ملی در کشور فنلاند و با بررسی تسلیهات دفاعی پرداختند و سیتومینگ و همکاران (۲۰۲۰) که به بررسی استراتژی‌های افسست دفاعی برای توسعه صنعت دفاع ملی در ابعاد مختلف در اندونزی پرداختند، همخوانی دارد. باتوجه به پاسخ‌های پاسخ‌دهندگان در زمینه این متغیرها، مسئولین می‌بایست استفاده از این قراردادها را در راستای بهبود ابعاد مختلف امنیتی در کشور، افزایش دهند. سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در سالیان پس از انقلاب اسلامی با توجه به شرایط مختلف دوره‌های تاریخی، سیاست‌هایی مناسب برای تأمین امنیت ملی بوده است و جمهوری اسلامی در تلاش بوده است که با بکارگیری الگوهایی به تحقق این سیاست‌ها نائل آید. با توجه به پیچیده‌تر شدن مفهوم امنیت

و افزایش تهدیدهای جمهوری اسلامی ایران از سوی دولت‌های طاغوتی، توجه به راهبردهای جامع در تأمین امنیت جمهوری اسلامی ایران ضرورتی انکارناپذیر است و همچنین می‌بایست از معاملات و قراردادهایی کم ریسک‌تر مانند قراردادهای جبرانی آفست برای تأمین محصولات و خدمات و فناوری استفاده کند تا با کاهش ریسک در این حوزه‌ها، امنیت اقتصادی، سیاسی، نظامی و اجتماعی کشور و مردم بهبود یابد. همچنین از بعد بهبود شرایط اقتصادی، تفاوتی که قرارداد آفست به عنوان ابزار بیمه نسبت به سایر بیمه‌ها دارد، تعهدات دوطرفه و یکسانی است که ایجاد کرده و منافع اقتصادی زیادی را برای هر دو طرف لحاظ می‌کند و همچنین تضمینی بر اجرای درست معامله می‌شود و از هزینه‌های ریسک‌های دیگر جلوگیری می‌کند.

در ادامه، با توجه به تحلیل‌های صورت گرفته و یافته‌های پژوهش، پیشنهادهای کاربردی ارائه می‌شود. از جمله این پیشنهادها موارد زیر است:

- ایجاد سازوکارهای حقوقی جدید برای انجام معاملات خارجی از قبیل معاملات جبرانی، اعتبارات اسنادی ویژه و ضمانت نامه‌های ویژه در معاملات که خارج از رویه‌های معمول انجام گیرد، می‌تواند مدیریت ریسک‌های ناشی از تحریم را ارتقا بخشد.
- تولید ناخالص ملی تأثیر مهمی روی اقتصاد و رفاه جوامع دارد. زمانی که تولید ناخالص ملی در جامعه‌ای افزایش می‌یابد، درآمد ملی نیز افزایش می‌یابد، از طرفی زمانی که تولید ناخالص ملی یا به عبارتی رشد اقتصادی در جامعه‌ای سیر صعودی به خود می‌گیرد اکثر بخش‌های آن جامعه مانند ابعاد سیاسی، اجتماعی، نظامی و غیره از این پیشرفت منتفع می‌شوند.
- با توجه به اهمیت فرهنگ مردم هر کشور در رفتار و روابط داخلی آن و با توجه به عدم تأثیر استفاده از قراردادهای آفست بر ایجاد امنیت فرهنگی برای کشور، لذا پیشنهاد می‌شود که مسئولین کشور برنامه‌های فرهنگی ویژه را برای مقابله با تهاجمات فرهنگی و افزایش امنیت فرهنگی کشور تدوین و اجرایی کنند.
- توجه و استفاده از این قالب‌های حقوقی مانند معاملات آفست و کارکردهای ممتاز و منحصر به فرد آن می‌تواند راهگشای ورود فناوری‌های موردنیاز به کشور و زمینه ساز توسعه زیربنایی و رشد صنایع مادر باشد و این امر توجه بیشتر محافل علمی و نهادهای تصمیم گیرنده را به این نوع قراردادها طلب می‌کند.
- با توجه به مشکلات معیشتی مردم و بخصوص بعضی نقاط کشور که در نهایت منجر به کاهش امنیت ملی خواهد شد، دولت می‌بایست راهکار و راهبرد تأمین امنیت در بعد داخلی و در مناطق قومی، با کارآمدی و اثربخشی حاکمیت در ابعاد نهادهای جامعه پذیری و انجام صحیح تکالیف معیشتی را انجام دهد.
- توجه ویژه به جایگاه گمرک در مبارزه با جرایم تجاری برای کمک به تقویت امنیت ملی کشور ضروریست.

- تلاش جهت تأسیس، پژوهشگاه‌های بین‌المللی علمی و فناوری با توجه به ظرفیت علمی موجود به منظور همکاری‌های علمی بیشتر بین‌المللی با سایر دولت‌ها و ارتقاء سطح علمی کشور و به کارگیری نخبگان علمی در سازمان‌های امنیتی به منظور بهره‌گیری از توانایی علمی نخبگان جهت تأمین امنیت ملی پیشنهاد می‌گردد.
- تأکید ویژه بر استقلال و توانمندی بانک توسعه اسلامی از طریق گسترش بنگاه‌های فراملی اسلامی، مقابله با ریسک‌های سرمایه‌ای ناشی از تحریم‌ها را امکان پذیر می‌سازد.
- برنامه‌ها و راهبردهای در جهت افزایش مشارکت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی جهت جذب سرمایه‌های خارجی به کشور در جهت بهبود اوضاع اقتصادی و کاهش تنش‌های سیاسی می‌بایست طراحی گردد.
- ضروری است تا بسیاری از فعالیت‌های پژوهش و فناوری دستگاه‌های مسئول در کشور در راستای بهبود امنیت ملی دنبال شود.
- با توجه به نوسانات نرخ ارز که سبب صدمه دیدن تولیدات داخلی شده است، پیشنهاد می‌شود بانک مرکزی با رویکردی ملایم و آرام به سمت کاهش این نوسانات و همچنین تک‌نرخ شدن آن حرکت کند.

منابع و مأخذ

منابع فارسی

- ابراهیمی، نبی الله (۱۳۸۶). تأملی بر مبانی مکتب کپنهاگ، فصلنامه سیاست خارجی، شماره ۲، دوره ۲۱، ص ۴۳۹-۴۵۸.
- اسماعیلی، محسن؛ بالایی، حمید (۱۳۹۲). الگوی راهبردی تأمین امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران در قوانین برنامه توسعه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی. پژوهش‌های راهبردی سیاست، دوره ۲، شماره ۵، ص ۴۳-۷۵.
- آریا، کیومرث (۱۳۹۲). تجارت بین‌الملل (نظریه‌ها و سیاست‌های اقتصادی). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.
- بختیاری، حسین و صالح‌نیا، علی (۱۳۹۷). اولویت‌بندی تهدیدات امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با روش تحلیل سلسله مراتبی. فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، دوره ۸، شماره ۲۷، ص ۲۷۷-۲۵۵.
- بوزان، باری (۱۳۸۹). مردم‌دولت‌ها و هراس، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران.
- توکلی ثانی، منصور؛ ثابت مقدم، منصور؛ خرم فرهادی، یوسف و رضایی نژاد، ایرج (۱۳۹۶). حقوق معاهدات و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی-حقوقی قانون‌یار، دوره ۱، شماره ۱، ص ۳۵-۵۲.
- جاجرمی، کاظم؛ پیشگاهی فرد، زهرا و مهکویی، حجت (۱۳۹۲). ارزیابی تهدیدات زیست محیطی در امنیت ملی ایران. مجله راهبرد، دوره ۲۲، شماره ۶۷، ص ۱۹۳-۲۳۰.
- دقیقی اصلی، علیرضا و علوی آذر، تارا (۱۳۹۳). بررسی اثر بیمه‌های بازرگانی بر اقتصاد خوشبختی. فصلنامه مطالعات بیمه، دوره ۱، شماره ۱، ص ۸۸-۶۳.
- دیانتی نسب، ابراهیم (۱۳۹۰). بررسی و تحلیل قراردادهای آفست، رساله دکتری، دانشگاه قم.
- دیانتی نسب، ابراهیم (۱۳۹۲). مفهوم ماهیت معامله آفست، فصلنامه پژوهش حقوق خصوصی، دوره ۲، شماره ۵، ص ۹۷-۱۲۰.
- دیانتی نسب، ابراهیم و شیروی، عبدالحسین (۱۳۹۳). بررسی حقوقی ساختار قراردادهای آفست. مجله حقوقی دادگستری، دوره ۷۸، شماره ۸۶، ص ۹۱-۶۳.
- ربیعی، علی و چاهی، رضا (۱۳۹۸). نقش بیمه سلامت در امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه امنیت ملی، دوره ۹، شماره ۳۱، ص ۱۷۲-۱۳۷.
- روشندل، ج. (۱۳۹۲). امنیت ملی و نظام بین‌المللی، چاپ هشتم، انتشارات سمت، تهران.
- ساعدی، فرشاد (۱۳۹۶). نقش دیپلماسی علمی و فناوری در افزایش امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته علوم سیاسی. دانشگاه دانشگاه آیت الله العظمی بروجردی (ره).

- عزیزی، محسن؛ خضری، محمد؛ کاویانی، محمد و خداوردی، حسن. (۱۳۹۷). نقش راهبردی شاخص‌های امنیت اقتصادی در تقویت امنیت ملی کشور. *فصلنامه آفاق امنیت*، دوره ۱۱، شماره ۳۹، ص ۳۹-۶۶.
- قاسمیان صاحبی، علی؛ مشبکی اصفهانی، اصغر و خدادادحسینی، سیدحمید (۱۳۹۷). بررسی وفاداری به برند از طریق عجبین شدن مشتریان در جوامع برند آنلاین (مورد مطالعه: کاربران شبکه اینستاگرام). *مجله مدیریت برند*. دوره پنجم، شماره ۱۳، ص ۳۵-۱۳.
- گوگردچیان، احمد و میرجابری، زهره (۱۳۹۶). ارزیابی تأثیر ریسک سیاسی و ریسک بازرگانی بر صادرات غیر نفتی ایران به عمده‌ترین کشورهای هدف صادرات (با تأکید بر بیمه اعتبار صادراتی). *نشریه علمی-پژوهشی سیاست‌گذاری اقتصادی*، دوره ۹، شماره ۱۷، ص ۱۴۳-۱۱۹.
- مطالعه گروهی (۱۳۹۲). *الگوی تدوین راهبرد امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران*، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی.
- منتظران، جاوید و تاج آبادی، حسین (۱۳۹۵). بررسی اهداف و اصول امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، از منظر امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی). *دو فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات قدرت نرم*. دوره ۶، شماره ۱۴، ص ۱۰۱-۷۳.
- موسوی زنو، موسی (۱۳۹۳). رابطه امنیت ملی و تجارت بین‌المللی، مطالعه موردی امنیت اقتصادی جمهوری اسلامی ایران در پرتو تجارت بین‌الملل، *فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی*، دوره ۵، شماره ۱۴، ص ۱۰۹-۱۴۲.
- میزگرد علمی جوییش مفهومی امنیت ملی در قرآن (۱۳۸۶). *ماهنامه نگرش کاربردی*، شماره ۸۱، ص ۱۵۷-۱۸۴.

منابع لاتین

- Aghaei, M., Sahebi, A. G., & Kordheydari, R. (2021). Investigating the Change in Customers' Sustainable Consumption Behaviour after the Outbreak of COVID-19. *International journal of applied marketing*, 6(1), 34-49.
- Aghaei, M., Sahebi, A. G., & Kordheydari, R. (2020). Design and explain the pattern of destination brand value creation strategies in Iranian tourism industry. *Journal of Tourism Quarterly*, 3(2), 68-97.
- Allen, G., & Chan, T. (2017). *Artificial intelligence and national security*. Cambridge, MA: Belfer Center for Science and International Affairs.
- Amara, P., & Pargac, P. (2009). Offsets and Defense Procurement in the Czech Republic: A Case Study. *European Security*, 18(1), 63-80.
- Chesney, B., & Citron, D. (2019). Deep fakes: a looming challenge for privacy, democracy, and national security. *Calif. L. Rev.*, 107, 1753.

- Dźwigoł, H., Dźwigoł-Barosz, M., Zhyvko, Z., Miśkiewicz, R., & Pushak, H. (2019). Evaluation of the energy security as a component of national security of the country. *Journal of Security & Sustainability Issues*, 8(3), 307-317.
- Eriksson, E. A., Axelson, M., Hartley, K., Mason, M., Stenerus, A. S., & Trybus, M. (2007). *Study on the Effects of Offsets on the Development of a European Defence Industry and Market*. Final Report of 06-DIM-022. Brussels: EDA.
- Estevens, J. (2018). Migration crisis in the EU: developing a framework for analysis of national security and defence strategies. *Comparative migration studies*, 6(1), 28.
- Hristov, N., & Georgiev, M. (2017). Offset implementation impact on technology transfer in Bulgaria. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*, (10), 32.
- Kanniainen, V., & Lehtonen, J. M. (2019). Offset Contracts as an Insurance Device in Building the National Security. *Defence and Peace Economics*, 30(1), 85-97.
- Mahoney, C. W. (2019). Acquire or Expire: Publicly Traded Defense Contractors, Financial Markets, and Consolidation in the US Defense Industry. *Defence and Peace Economics*, 1-18.
- Niepmann, F., & Schmidt-Eisenlohr, T. (2017). International trade, risk and the role of banks. *Journal of International Economics*, 107, 111-126.
- Petersen, C. D. (2011). Defense and Commercial Trade Offsets: Impacts on the US Industrial Base Raise Economic and National Security Concerns. *Journal of Economic Issues*, 45(2), 485-492.
- Situmeang, f., suyudi, i., & susilo, a. (2020). defense offset strategy for development of the national defense industry in indonesia. *Journal of Defense Resources Management*, 11(1), 27-40.
- Taylor, T. K. (2003). Modeling offset policy in government procurement. *Journal of policy Modeling*, 25(9), 985-998.
- Terziev, V., & Nichev, N. (2017). Main features of the offsets in defense trade. *IJASOS-International E-Journal of Advances in Social Sciences*, 3(8).
- Terziev, V., Madanski, V., & Georgiev, M. (2017). Offset As An Economic Operation and a Trade Practice. *Proceedings of ADVED*, 9-11.

- Zhang, X., Mi, F., Zeng, L., Yang, X., Liu, H., & Xiao, J. (2018). Coupled and Coordinated Development of Medical and Commercial Insurances Based on Cognitive and Behavioral Science. *NeuroQuantology*, 16(5).

Investigating Offset Contracts as an Insurance Mechanism for Enhancing National Security

Reza Vaezi¹

Reza Hosainipari^{2*}

Abstract

Given the ongoing tensions in the international community in the present era national security concerns have become a top priority for most countries. The contracts that underpin trade relations, such as offset contracts, are one of the means for enhancing national security. Therefore, the purpose of this study is to investigate the impact of offset contracts as an insurance mechanism for promoting national security. In this regard, national security in five dimensions of economic, military, political, social and cultural security, were examined. The statistical population of this study consists of all trade, security and economics experts that are related to these fields. This research is applied in terms of its type and purpose and in terms of data collection method can be characterized as a descriptive-survey and a correlation study in type. The sampling methods adopted were the Convenience Judgmental Sampling and Snowball and the sample size was determined by the Theoretical Saturation Method. To achieve this purpose this purpose, a suitable questionnaire was prepared and distributed among the sample members. Subsequently, 25 of the received responses were analyzed using the SPSS and Smart PLS software and Structural Equation Methods. The results of the analysis indicate that the use of offset contracts has a positive and significant effect on national security. Moreover, a positive and significant impact on economic, military, political, social and cultural security was confirmed. Findings showed that the use of offset contracts as an insurance mechanism with a significant coefficient of 33.649 has a positive and significant effect on national security and the magnitude of this effect is 0.645; Furthermore, the positive and significant effect of offset contracts on economic, military, political and social security was confirmed with significant coefficients of 51.267, 22.902, 29.086 and 9.722, respectively. However, its impact on cultural security was rejected with a factor of 1.039. The results of this study indicate that by using offset contracts as an insurance mechanism, the Islamic Republic of Iran can enjoy several benefits in various dimensions of national security, the most important of which is economic security.

Keywords: Security, National security, Commercial insurance, Offset contracts.

¹ M.A in Economics, Faculty of Economics, University of Tehran, Tehran, Iran.
(Rvaezi.1369@gmail.com)

² M.A in Business Management, Faculty of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Corresponding author. (Hosainiparireza@yahoo.com)